

EMLÉKTÁBLÁT AVATTUNK

Varga Károly fizikus sok alkalommal dolgozott erőművünkben. Szakterülete a csak víz alatt kezelhető, erősen sugárzó anyagok (döntően a besugárzott fűtőelemkötegek) vizuális megfigyelése és értékelése volt. Az általa kidolgozott eszköz a periszkóp elvét alkalmazta a speciális körülményekre. A szakmai zsargonban „kukucska” névre hallgató eszközével NAÜ-szakértőként dolgozott például Egyiptomban, közreműködött a greifswaldi enyhén kiégett kazeták átvétel előtti vizsgálatában.

Varga Károly a munkáját nagyon komolyan vette, de az élet többi területén szerette a viccelődést, derűs egyénisége a többieket is gyakran jókedvre bírta. A fiatalabak Charlie bácsinak, mi régebbiek csak Charlie-nak szólítottuk. 78 éves korában, 2002-ben hunyt el.

Varga Károly a kiskunhalasi Szilády Áron Református Gimnáziumban érettségizett. Osztálytársaival nem szakadt meg a kapcsolata, tagja volt a Gimnázium Öregdiákjai Baráti Körének. Az öregdiákok, bírva a család és a gimnázium egyetértését, elhatározták, hogy emléktáblával örökítik meg Varga Károly emlékét. Ehhez a PA Rt. anyagi és erkölcsi támogatását is kérték.

Az emléktábla avatására 2005. május 7-én került sor. Az összegyűltek (családtagok, diáktársak, kollégák és tisztelők) előtt négy emlékbeszéd hangzott el, köztük a

család felkérése alapján *Németh Gábortól*, aki a PA Rt. karbantartási igazgatójaként dolgozott együtt néhány évig Varga Károllyal. A gimnázium igazgatónője fogadalmat tett, hogy a táblát meg fogják őrizni. A kis ünnepség végén a jelenlévők a Szózatot énekelték el.

Charlie! Emlékedet immár márványba vésve is őrizzük.

Rósa Géza

INTÉZETEINK – TANSZÉKEINK

BEMUTATKOZIK AZ ELTE BIOLÓGIAI FIZIKA TANSZÉKE

A Biológiai Fizika Tanszék viszonylag új oktatási és kutatási egység, ezért ismertetésének elején röviden áttekintjük, hogy miért és milyen körülmények között alakult meg. Ebből a célból először is azt tisztázzuk, hogy milyen célkitűzéseket tükröz a tanszék elnevezése.

Mi is az a *biológiai fizika*, és miben más, mint a *biofizika*? A választ azzal kell kezdenünk, hogy a biológia terén napjainkban születő és rendkívüli távlatokat sejtető felfedezések egyre nagyobb érdeklődést váltanak ki az élő rendszerek viselkedésének kutatása iránt. Ezzel egyidejűleg a biológustársadalomban egyre inkább fellepett az igény tudományterületük kvantitatívabbá tételére, azaz arra, hogy az élő rendszerek tulajdonságait lehetőség szerint egzakt, számokban is jól kifejezhető módon írják le, vizsgálják. Erre jó lehetőséget nyújtanak a fizikusok által kifejlesztett mérési technikák, berendezések, számítógépes programok.

A biofizika hagyományos témái és módszerei mellett megjelentek frissebb fizikai eszköztárú megközelítések. A biológiai jelenségeket ilyen új fizikai módszerek segítsé-

gével vizsgáló tudományterület a *biológiai fizika*. Témáiból – a teljesség igénye nélkül – felsorolunk néhányat az általunk legfontosabbnak tekintettek közül. Néhány alkalmazást is megemlítünk zárójelben: káosz, önszervező kritikusság, $1/f$ -zaj (szívritmusban, tüdő működésében, általában kváziperiodikus jelenségekben stb.); komplex mintázatok képződése (fraktálnövekedés, sejtautomaták); ideghálózatok (tanulás, memória); DNS-szekvenciák analízise; fehérjék felcsavarodása; az evolúció új modelljei (molekuláris szintű, globális); kollektív jelenségek (mozgás, önszervezés, szinkronizáció), molekuláris motorok, biológiai membránok dinamikája.

A Biológiai Fizika Tanszék története

Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Természettudományi Karán a társ-tudományterületek felé nyitás szellemében, az akkori dékán, *Kiss Ádám* professzor kezdeményezését követően született meg 1997-ben a Fizikus